

**Programma van maatregelen bij Archeologienota :
McDonald's,
Franklin Rooseveltlaan, Waregem
(prov. West-Vlaanderen)**

**Robby Vervoort
Freelance Senior Archeoloog
Borgerhout, juli 2017**

Titel

Programma van maatregelen bij Archeologienota:

McDonald's,
Franklin Rooseveltlaan, Waregem
(prov. West-Vlaanderen)

Auteur

Robby Vervoort

Opdrachtgever

McDonald's Belgium

Projectcode

2017F372

Plaats en datum van uitgave

Borgerhout, juli 2017

Reeks

RVFSA-Rapport

Inhoud

1. Technische fiche/administratieve gegevens	3
2. Inleiding	6
3. Onderzoeksvragen.....	6
4. Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied	9
5. Programma van maatregelen.....	9

1. Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site

McDonald's, Franklin Rooseveltlaan, Waregem

Ligging

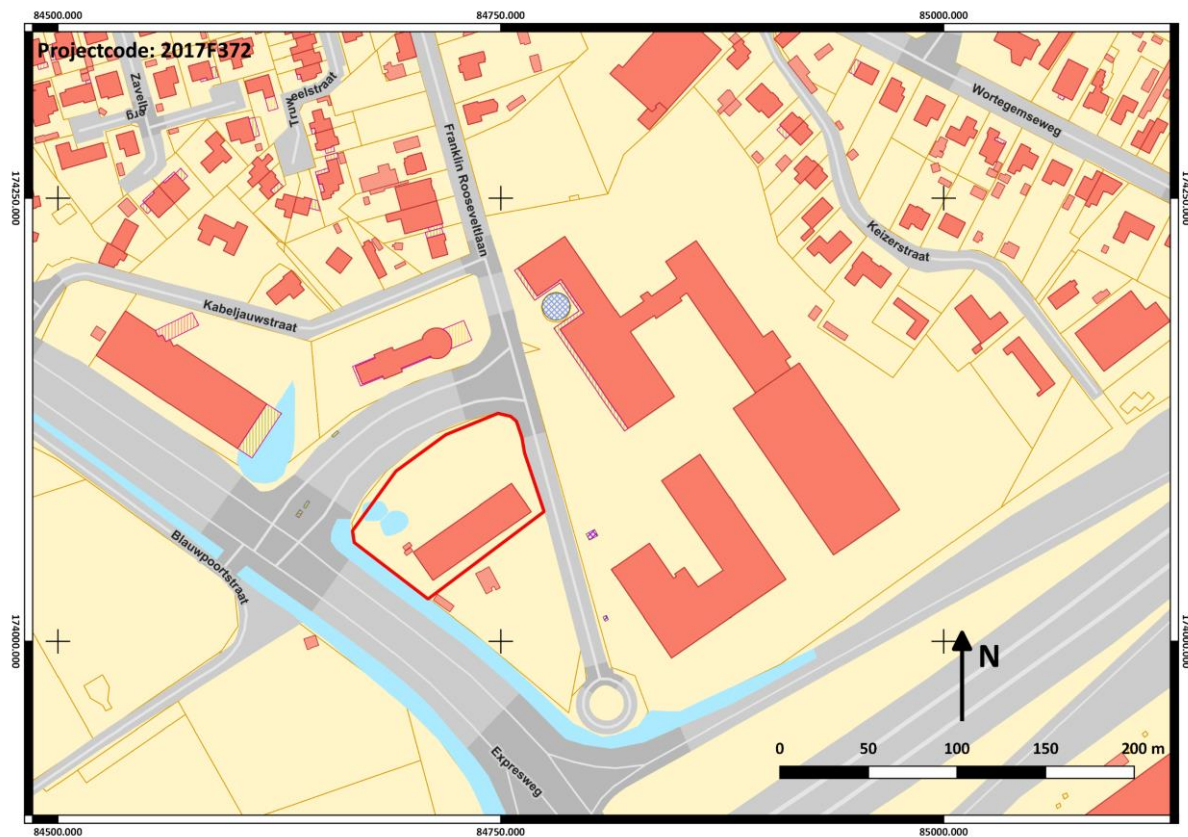
Provincie West-Vlaanderen,
8790 Waregem,
Franklin Rooseveltlaan

Kadastrale gegevens projectgebied

Gemeente Waregem,
Waregem 2e AFD/ sectie B,
Perceelnrs projectgebied: 0650/R5

Bounding Box

X 84774,9	Y 174073,2
X 84759,3	Y 174124,6
X 84748,3	Y 174128,5
X 84690,5	Y 174096,2
X 84666,6	Y 174062,6
X 84667,2	Y 174056,7
X 84709,9	Y 174024,3

Figuur 1: Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied¹

Onderzoek

Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek

Projectcode

2017F372

Opdrachtgever

McDonald's Belgium

Contactpersoon opdrachtgever

Dhr. Steve Van Hoof

Uitvoerder

Robby Vervoort. Freelance Senior Archeoloog. Research & Consultancy.

Erkend archeoloog

Robby Vervoort OE/ERK/Archeoloog/2016/00126

¹ www.geo.onroenderfgoed.be

Nummer wettelijk depot

Niet van toepassing

Termijn

29 juni - 17 juli

Geplande ingreep

Bouwen nieuw restaurant en parking.

Geldende wetgeving en voorwaarden

Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3000m² of meer en de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedragen, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en is gelegen buiten een zone waarop lagere oppervlaktecriteria van toepassing zijn.

Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

Doelstelling

Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.

Vraagstelling

- Wat is de landschapshistoriek van het projectgebied (**onderzoeksvraag 1**)?
- Welke archeologische sites zijn gekend in of nabij het projectgebied (**onderzoeksvraag 2**)?
- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorisch potentieel van het terrein (**onderzoeksvraag 3**)?

- Wat is de impact van de geplande werken **(onderzoeksvraag 4)**?
- Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende info op? Zo neen, is er een vervolgonderzoek nodig en welke methode levert het meeste informatie op **(onderzoeksvraag 5)**?

Thesaurus

Archeologienota, bureauonderzoek, landschappelijke boringen

2. Inleiding

Het plangebied is gelegen in Waregem en wordt begrensd door de Franklin Rooseveltlaan en de Expresweg. Het projectgebied ligt heden braak en maakt deel uit van een reeds gedeeltelijk bebouwd perceel. Op deze locatie wil McDonalds Belgium een nieuw restaurant realiseren.

Het doel van dit bureauonderzoek is het verkrijgen van een bekrachtigde archeologienota naar aanleiding van een stedenbouwkundige vergunning.

Het bureauonderzoek (projectcode 2017F372) werd uitgevoerd door een erkend archeoloog, conform de Code van Goede Praktijk. Tijdens dit bureauonderzoek is nagegaan welke mogelijke archeologische en cultuurhistorische waarden zich binnen het projectgebied bevinden. Op basis van de resultaten van dit bureauonderzoek werd vervolgens het hieronder geschreven programma van maatregelen opgesteld.

3. Onderzoeksvragen

- *Wat is de landschapshistoriek van het projectgebied?*

Binnen het projectgebied komen eolische zandafzettingen voor die gedurende het laat-Pleistoceen bovenop de quataire hellingsafzettingen werden gedeponeerd. Hierin vormde zich in de loop der tijden een Zcg-bodem, een matig droge zandbodem met een duidelijke Fe en/of B-horizont, zoals ook kon worden aangetoond door het uitgevoerde landschappelijke booronderzoek. Zeker vanaf het begin van de 17de eeuw (en allicht reeds vroeger) en zeker tot het midden van de 19de eeuw maakte het projectgebied deel uit van een groot bosgeheel. Vanaf het laatste kwart van de 20ste eeuw wordt het projectgebied en zijn ruimere omgeving geleidelijk ontwikkeld met industriële gebouwen. Het oostelijke deel van het projectgebied wordt bebouwd en in het zuidwestelijke deel worden vijvers gegraven. Enkel het noordwestelijke deel blijft tot op heden onaangeroerd. Het projectgebied bevindt zich op de overgang van de zandstreek naar de zandleemstreek.

- *Welke archeologische sites zijn gekend in of nabij het projectgebied?*

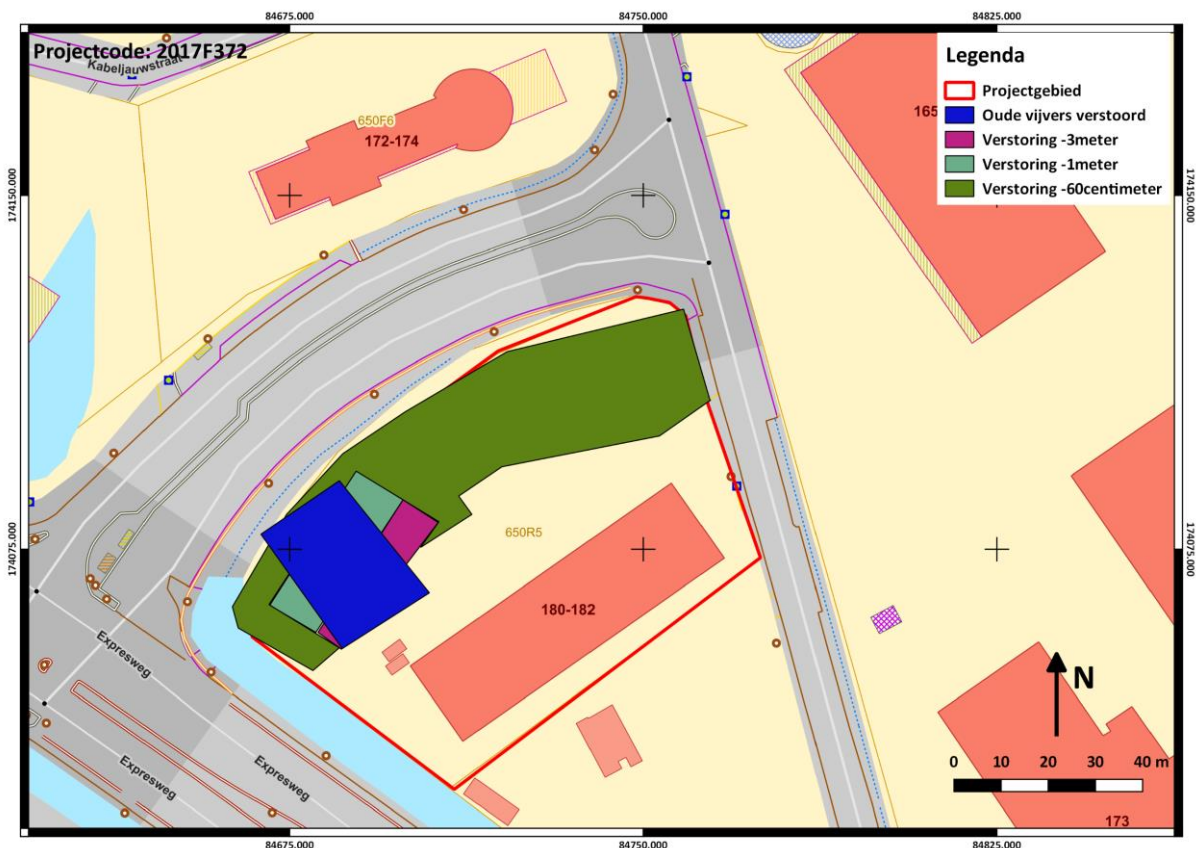
In de directe omgeving van het projectgebied zijn geen archeologische waarden aangeduid op de CAI. Wel bevindt er zich iets ten zuidwesten van het projectgebied een hoeve met walgracht die zeker uit het begin van de 18de eeuw dateert. In de ruimere omgeving van het projectgebied komen verschillende hoeves met walgracht en molensites voor. Echter zijn het vooral de aanwezigheid van verschillende grafcircels uit de metaaltijden en sporensites uit de metaaltijden en de Romeinse tijd die een mogelijke aanwijzing bevatten omtrent het archeologische potentieel van het projectgebied.

- *Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorische potentieel van het terrein?*

De enige aanwezigheid van mogelijke menselijke sporen binnen het projectgebied bestaat uit twee kruisende landwegen die vanaf het midden van de 19de eeuw binnen het projectgebied verschijnen, maar nu reeds zijn verdwenen. Op basis van het landschappelijke booronderzoek kan echter worden aangenomen dat eventueel oudere sites niet werden verstoord door menselijke ingrepen, maar mogelijk wel moeilijk leesbaar zijn ten gevolge van bodemvormende processen. Het zuidwestelijke deel van het projectgebied blijkt reeds verstoord te zijn door de aanwezigheid van 20ste eeuwse vijverpartijen.

- *Wat is de impact van de geplande werken?*

Op de plaats waar het eigenlijke nieuwe restaurant wordt gepland zal de ingreep op het eventueel aanwezige bodemarchief een negatieve impact hebben in die zin dat het volledig zal worden vernield. Echter stelden we vast dat de zone van het eigenlijke restaurant reeds grotendeels werd verstoord door de vroegere aanwezigheid van enkele vijvers. Anders is het gesteld voor het noordwestelijke deel van het projectgebied. Hier werd op basis van landschappelijke boringen een vrijwel intacte bodemopbouw aangetroffen. De dikte van de aanwezige A-horizont schommelt tussen 45 en 60 centimeter. Het afgraven van de bodem tot een diepte van -60 centimeter onder het huidige maaiveld in deze zone zal met andere woorden net het mogelijke archeologische niveau beschadigen of blootleggen. Het betreden van de afgegraven gronden met zware machines zal een bijkomende zone verstoren. Het verstoorde westelijke deel van het projectgebied buiten beschouwing gelaten, zullen de bijkomende verstoringen plaatsvinden over een oppervlakte van plusminus 1800 m².

Figuur 2: Aanduiding verstoringsdieptes en door vijvers verstoorde zone

- Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende info op? Zo neen, is er een vervolgonderzoek nodig en welke methode levert het meeste informatie op?

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kon niet worden bepaald of er zich binnen het projectgebied archeologische resten bevinden. Wel kon worden bepaald dat indien er zich archeologische resten binnen het projectgebied bevinden, deze zullen bestaan uit grondsporen daterend uit de periode metaaltijden – Romeinse periode met een mogelijke uitloper naar de vroege middeleeuwen. De diepte van het (vermoedelijk leesbare) archeologische niveau situeert zich tussen 45 en 60 centimeter onder het huidige maaiveld. Dit betekent dat de geplande werken het archeologische niveau net zullen beroeren en dus verstoren.

Door de kleine bijkomende te verstoren oppervlakte achten we het niet noodzakelijk bijkomende onderzoeken te laten uitvoeren. Gecombineerd met het feit dat de directe omgeving van het projectgebied geen mogelijkheden biedt tot eventueel bijkomend onderzoek in de toekomst zullen eventuele aanwezige archeologische resten binnen het projectgebied diensgevolge een lager potentieel tot kennisvermeerdering in zich dragen aangezien het resten zou betreffen zonder bijkomende context en mogelijkheden om deze context verder te kunnen onderzoeken.

4. Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied

Op basis van de beschikbare en geraadpleegde bronnen kan niet besloten worden of er zich al dan niet archeologisch erfgoed binnen het projectgebied bevindt. Wel kon worden bepaald wat de aard van dit eventuele aanwezige erfgoed zou kunnen zijn. Meer bepaald betreft het de eventuele aanwezigheid van sporensites uit de periode metaaltijden – Romeinse periode (met een mogelijke uitloper naar de vroege middeleeuwen). Gezien de beperkte oppervlakte van het projectgebied en de beperkte mogelijkheden tot bijkomend onderzoek in de directe omgeving kunnen we een hoog potentieel tot kennisvermeerdering echter uitsluiten. Ook de beschikbare archeologische bronnen bleken bovendien geen concrete aanwijzingen te bevatten voor de aanwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied.

5. Programma van maatregelen

Er werd een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem uitgevoerd, dat aangeeft dat er geen bijkomende maatregelen meer nodig geacht worden in het kader van de geplande werken. Al het vooronderzoek dat noodzakelijk is om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed werd uitgevoerd.

De impact van de geplande werkzaamheden werd getoetst aan de gekende reeds verstoorde en reeds onderzochte zones, de gekende geologische, bodemkundige en ecologische kenmerken en de gekende archeologische en historische waarden (zie verslag van resultaten van het vooronderzoek).

Belangrijk in de afweging van de noodzaak voor verder vooronderzoek zijn de huidige graad van verstoring, de beperkte oppervlakte van de bijkomende verstoringen, het ontbreken van concrete aanwijzingen voor de aanwezigheid van een archeologische site, de beperkte mogelijkheden voor verder onderzoek, het ontbreken van een context en het beperkte potentieel tot kennisvermeerdering en de hieraan gekoppelde meerkost ten gevolge van bijkomend onderzoek.

Naar aanleiding hiervan zijn geen verdere maatregelen vereist. Daarom wordt geen programma van maatregelen opgemaakt. Deze beslissing steunt op onderstaande redenering.

De afweging of verder vooronderzoek noodzakelijk is, gebeurt op volgende wijze:

Na iedere fase in het vooronderzoek volgt verder vooronderzoek, zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek onvoldoende informatie gegenereerd is om:

- *de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven*

Hoewel niet kon aangetoond worden dat er zich geen archeologische resten in het projectgebied bevinden, kon wel voldoende worden aangetoond waaruit deze resten zouden kunnen bestaan en dat gezien de beperkte omvang van de verstoringen en het ontbreken van een ruimere context voor de eventueel aanwezige resten deze dientengevolge geen groot potentieel op kennisvermeerdering hebben.

- *een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen*

Gezien het ontbreken van mogelijke archeologische resten met een hoog potentieel aan kennisvermeerdering dienen geen verdere maatregelen genomen te worden.

- *een plan van aanpak voor een archeologische opgraving op te maken*

Er dient geen archeologische opgraving plaats te vinden in het projectgebied.

- *een plan van aanpak voor een behoud in situ op te maken*

Er dient geen plan van aanpak gemaakt te worden voor een eventueel behoud in situ.

Op basis van het uitgevoerde vooronderzoek kunnen we besluiten dat er voldoende informatie is gegenereerd om een te bekrachtigen archeologienota op te maken die het ontbreken van potentieel op kennisvermeerdering afdoende staft.